

Regeringens proposition

1976/77: 28

om ändring i tulltaxan (1971: 920), m. m.;

beslutad den 28 oktober 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås tullfrihet för ytterligare ett antal varor, bl. a. kaffe, till förmån för u-länderna. Vidare förordas att vissa nya länder får möjlighet att åtnjuta den särskilda tullfriheten för u-landsprodukter. Slutligen framläggs förslag om höjning av utjämningskatten på vissa choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers från 60 till 90 öre per kilo.

1 Förslag till

Lag om ändring i tulltaxan (1971: 920)

Härigenom föreskrives att tulltaxenr 09.01, 18.03, 20.06, 20.07, 57.06, 59.04 och 62.03 skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

09.01 Kaffe, även rostat eller befriat från koffein; skal och hinner av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden:
 A. orostat kaffe .. 100 kg 20:—
 B. rostat kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe
 100 kg 25:—
 C. skal och hinner av kaffe fri

18.03¹ Kakaomassa (i bulk eller i block), även avfettad 100 kg 10:—

20.06 Frukter, beredda eller konserverade på annat sätt, med eller utan tillsats av socker eller sprit:
 A. kasjunötter, jordnötter, kokosnötter och paranötter samt nötter och liknande frukter av de slag som avses i nr 08.05 .. fri

B. ananas, aprikoser, persikor och blandade frukter (fruktsallad)
 100 kg² 12: 50

C. andra 100 kg² 15:—

20.07 Fruktsaft (inbegripet druvmust) och köksväxtsaft, även med tillsats av socker men ojäst och ej innehållande sprit:

A. osockrad, på kärl vägnande brutto:
 1. över 3 kg:

Föreslagen lydelse

09.01 Kaffe, även rostat eller befriat från koffein; skal och hinner av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden fri

18.03¹ Kakaomassa (i bulk eller i block), även avfettad fri

20.06 Frukter, beredda eller konserverade på annat sätt, med eller utan tillsats av socker eller sprit:
 A. kasjunötter, jordnötter, kokosnötter och paranötter samt nötter och liknande frukter av de slag som avses i nr 08.05 fri

B. ananas fri

C. aprikoser, persikor och blandade frukter (fruktsallad) 100 kg² 12: 50

D. andra 100 kg² 15:—

20.07 Fruktsaft (inbegripet druvmust) och köksväxtsaft, även med tillsats av socker men ojäst och ej innehållande sprit:

A. osockrad, på kärl vägnande brutto:

1. över 3 kg:

a. av passionsfrukt,
 mango eller guava fri

¹ Senaste lydelse 1972: 801.

² Tullen beräknas efter varornas vikt inkl. sådant förefintligt emballage, med vilket varor av ifrågavarande slag brukar försäljas i detaljhandeln.

Nuvarande lydelse

- a. av citrusfrukter ..
 100 kg 5:—
 b. annan 100 kg 10:—
 2. 3 kg eller därunder:

- a. av citrusfrukter ..
 100 kg³ 7: 50
 b. av köksväxter
 100 kg³ 10:—
 c. annan 100 kg³ 12: 50
 B. sockrad 100 kg³ 30:—

57.06 Garn av jute eller av andra bastfibrer för textilt ändamål enligt nr 57.03 8 %

59.04 Bind- och segelgarn, tågvirke och linor, även flätade:
 A. av ändlösa syntetiska fibrer 13 %
 B. av ändlösa regenererade fibrer 16 %
 C. av annat textilmaterial 8 %

62.03 Säckar och påsar av sådana slag som användes för förpackning av varor:
 A. synbarligen begagnade.. fri
 B. andra slag:
 1. tillverkade av juteväv vägande per m² 310 g eller däröver 8 %
 2. andra 10 %

Föreslagen lydelse

- b. av citrusfrukter
 100 kg 5:—
 c. annan 100 kg 10:—
 2. 3 kg eller därunder:

- a. av passionsfrukt,
 mango eller guava fri
 b. av citrusfrukter ..
 100 kg³ 7: 50
 c. av köksväxter
 100 kg³ 10:—
 d. annan 100 kg³ 12: 50
 B. sockrad:
 1. av passionsfrukt,
 mango eller guava .. fri
 2. annan 100 kg³ 30:—
-

57.06 Garn av jute eller av andra bastfibrer för textilt ändamål enligt nr 57.03 fri

59.04 Bind- och segelgarn, tågvirke och linor, även flätade:
 A. av ändlösa syntetiska fibrer 13 %
 B. av ändlösa regenererade fibrer 16 %
 C. av jute fri
 D. av annat textilmaterial .. 8 %

62.03 Säckar och påsar av sådana slag som användes för förpackning av varor:
 A. synbarligen begagnade.. fri
 B. andra slag:
 1. tillverkade av juteväv fri
 2. andra 10 %

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1977.

³ Tullen beräknas efter varornas vikt inkl. sådant förefintligt emballage, med vilket varor av ifrågasvarande slag brukar försälas i detaljhandeln.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1960: 258) om utjämningskatt på vissa varor

Härigenom föreskrives att 4 § lagen (1960: 258) om utjämningskatt på vissa varor¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

För choklad- och konfektyrvaror som avses i 2 § a samt för biscuits och wafers utgår skatten med 60 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljes i detaljhandeln.

För öl av typ B utgår skatten med 4 öre för liter och för starköl med 5 öre för liter.

Föreslagen lydelse

4 §²

För choklad- och konfektyrvaror som avses i 2 § a samt för biscuits och wafers utgår skatten med 90 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljes i detaljhandeln.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1977.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 918.

² Senaste lydelse 1976: 418.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-10-28

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition om ändring i tulltaxan (1971: 920), m. m.

1 Inledning

Vid pågående multilaterala handelsförhandlingar inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) har ett antal länder, främst utvecklingsländer (u-länder) framställt önskemål till Sverige och övriga industriländer (i-länder) om förbättrade avsättningsvillkor för främst tropiska produkter. Yttrande i frågan har avgetts av kommerskollegium, som har inhämtat yttranden från generaltullstyrelsen, lantbruksstyrelsen och statens jordbruksnämnd samt närmast berörda näringslivsorganisationer nämligen Sveriges grossistförbund, Sveriges industriförbund, Trädgårdsnäringens riksförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges must- och fruktindustriförbund, Sveriges kemiska industrikontor, Svenska garveriidkareföreningen, Svenska sågverks- och trävaruexportföreningen, Svenska plywoodföreningen, Träindustrins branschorganisation, Textilrådet, Konfektionsindustriföreningen samt Svenska skofabrikantföreningen.

Sedan det svenska systemet med tullpreferenser för varor från utvecklingsländer trädde i kraft har u-landskretsen vidgats med ett antal nya länder. Några av dessa länder har anhängit om att få åtnjuta tullpreferenser vid import till Sverige. Yttrande i frågan har avgetts av kommerskollegium efter samråd med generaltullstyrelsen.

Riksskatteverket har efter hörande av statens jordbruksnämnd inkommit till finansdepartementet med förslag angående storleken på utjämningskatten för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers samt för öl av typ B (mellanöl) och starköl. Yttrande över förslaget har avgivits av kommerskollegium.

2 Tullfrihet för ytterligare varor från utvecklingsländerna

2.1 Förslag och yttranden

De pågående multilaterala handelsförhandlingarna inom det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) inleddes officiellt vid ett ministermöte i Tokio i september 1973. Enligt den vid detta möte antagna s. k. Tokiodeklarationen behandlas tropiska produkter nu liksom under föregående handelsförhandling inom GATT (Kennedy-ronden) med prioritet. Frågor som rör dessa produkter diskuteras i en särskild arbetsgrupp (den tropiska gruppen) och en strävan är att resultatet skall sättas i kraft på ett tidigt stadium i förhandlingsomgången.

Förhandlingarna om tropiska produkter inleddes våren 1975 med att önskemål framfördes till i-länderna om förbättrade avsättningsvillkor. Sverige har mottagit sådana önskemål från Argentina, Bangladesh, Bolivia, Burundi, Colombia, Ecuador, Egypten, Elfenbenskusten, Filippinerna, Ghana, Indien, Iran, Israel, Kenya, Republiken Korea, Malaysia, Mali, Mexico, Nigeria, Pakistan, Peru, Rumänien, Senegal, Singapore, Spanien, Sri Lanka, Turkiet, Uganda, Zaire och medlemsländerna i den centralamerikanska gemensamma marknaden (CACM). Önskemålen avser, förutom rent tropiska råvaror som kaffe och en del oljeväxtfrön, även varor som utgör bearbetningar eller beredningar av produkter, vilka produceras såväl i tropiska som i tempererade områden, t. ex. socker. I flera fall är det fråga om industrivaror utan direkt anknytning till tropiska produkter såsom gummidäck, textil- och konfektionsvaror, lädervaror, skor och vissa kemiska produkter.

De handelshinder som man önskar få avskaffade är framför allt tullar, där man begär antingen bunden tullfrihet på mest gynnad nations basis (MGN) eller tullfrihet inom ramen för det allmänna preferenssystemet för u-landsprodukter (GSP). Vissa länder har uttryckt önskemål om en fastare bindning av GSP-förmånerna i någon form. Vidare begärs att mervärdeskatten slopas för bl. a. vissa frukter, kaffe, te, oljeväxtfrön, oljor, oljekakor och kakaoprodukter och att avgifter för vissa varor såsom fettvaru- och växtskyddsavgifter avskaffas.

Det bör i detta sammanhang erinras om att Sverige tidigare har slopat tullarna på praktiskt taget alla tropiska produkter. Den 1 juli 1966 avskaffades sålunda tullen på dadlar, bananer, ananas och vissa andra frukter, alla slags kryddor, kakaoböner samt kaffe- och teextrakt. Samtidigt sänktes tullarna på kaffe och vissa kakaoprodukter. Den 1 juli 1968 avskaffades tullen på ytterligare ett antal varor av intresse för u-länderna, bl. a. citroner, fikon, mandlar och nötter.

I enlighet med förhandlingsproceduren i GATT har bilaterala konsultationer hållits mellan berörda u-länder och i-länder. Härvid har de tre nordiska länderna Finland, Norge och Sverige uppträtt gemensamt.

Vid dessa konsultationer, som i huvudsak har varit av teknisk och klarläggande natur, har en preliminär reaktion på önskemålen lämnats. Från svensk sida har framhållits att ett borttagande av mervärdesskatten på enskilda produkter skulle förorsaka stora tekniska svårigheter och inte ligga i linje med principerna för varubeskattningen i Sverige. Även svårigheten att ge medgivanden i fråga om rörliga avgifter på jordbruksreglerade varor har understrukits.

Inför övervägandena om vilka erbjudanden som skulle kunna lämnas på u-ländernas önskemål har ett omfattande utredningsmaterial tagits fram av jordbruksnämnden och kommerskollegium. Kollegiet har inhämtat yttranden från flera myndigheter och ett stort antal organisationer.

I utredningsarbetet har det, med hänsyn till karaktären på u-landsönskemålen, ansetts lämpligt att avgränsa det varuumråde som rimligen kan anses falla inom begreppet tropiska produkter. Jordbruksnämnden och kommerskollegium förordar att erbjudanden lämnas på MGN-basis för rent tropiska produkter, dvs. råvaror som produceras endast i tropiska områden. Sådana erbjudanden bör om möjligt ges även för vissa bearbetade eller beredda tropiska produkter som direkt kan härledas till respektive råvara. Exempel på sådana varor är kakaomassa, rostat kaffe och konserver av tropiska frukter.

En stor del av u-ländernas önskemål till Sverige avser jordbruksprodukter som produceras även utanför tropiska områden samt förädlade industrivaror. Ett tillmötesgående av önskemålen för sådana varor genom medgivanden på MGN-basis bör enligt kommerskollegiets mening undvikas, eftersom detta skulle innebära att Sverige lämnade ensidiga eftergifter, som med nuvarande handelsmönster främst skulle gagna i-länderna. Möjligheterna till tullsänkningar på MGN-basis för sådana varor bör i stället prövas i de förhandlingsgrupper som särskilt behandlar jordbruksvaror och tullättnader på industrivaruområdet. Kollegiet anser det däremot lämpligt att erbjuda tullfrihet inom ramen för GSP för vissa varor som inte redan nu omfattas av det svenska tullpreferenssystemet för u-landsprodukter.

Krav på förbättringar av i-ländernas olika GSP-system har framförts såväl i GATT som i andra organisationer. Mot bakgrund härav har kollegiet gjort en allmän översyn av det svenska GSP-systemet i syfte att utröna möjligheterna att utvidga varuumrådet. Härvid har framkommit att ytterligare varor som inte kan sägas ha anknytning till arbetet i den tropiska gruppen bör kunna tas in i preferenssystemet. Detta gäller bl. a. vissa bakverk för vilka tullförmåner medges vid import från EFTA- och EG-länder.

I enlighet med förhandlingsproceduren lämnade Sverige, liksom flertalet övriga i-länder, den 1 mars 1976 preliminära erbjudanden om tullsänkningar i den tropiska gruppen. Som ett resultat av bl. a. genom-

förda konsultationer avser Sverige att under den närmaste tiden lämna slutliga erbjudanden. De erbjudanden som övervägs överensstämmer i stora drag med vad som har föreslagits av berörda myndigheter och omfattar såväl bindningar av tullfrihet på MGN-basis som tullfrihet inom ramen för preferenssystemet för u-landsprodukter. MGN-erbjudandena avser tullfrihet för ytterligare ett antal tropiska produkter och enklare beredningar därav såsom kaffe, kakaomassa, ananaskonserver och safter av tropiska frukter. De svenska erbjudandena innebär dessutom bindning av nu gällande tullfrihet för akvariefisk. GSP-tullfrihet erbjuds för bl. a. vissa livsmedelsprodukter för vilka manufaktureringsskyddet har tagits bort i EFTA-handeln och kommer att slopas vid import från EG-länderna. Erbjudandena får ses mot bakgrund av att praktiskt taget alla tropiska råvaror redan är tullfria på MGN-basis och bundna vid tullfrihet som resultat av tidigare GATT-förhandlingar. Det enda undantaget av betydelse är kaffe. För svenskt vidkommande innebär erbjudandena att alla varor som kan anses utgöra tropiska produkter blir tullfria.

Utöver Sverige har Finland, Norge, EG, USA, Canada, Japan, Schweiz, Österrike, Australien och Nya Zeeland lagt fram erbjudanden i den tropiska gruppen. Med få undantag har även dessa erbjudanden begränsats till att avse tullar och innebär tullåtnader både på MGN-basis och inom ramen för respektive lands tullpreferenssystem för u-landsprodukter. EG, Schweiz, Österrike och, med undantag för ett fåtal varor, Finland och Norge har begränsat sina erbjudanden om tullsänkningar i den tropiska gruppen till jordbruks- och livsmedelsområdet. Däremot har USA, Canada, Japan, Australien och Nya Zeeland tagit med även vissa varor inom industrivaruområdet, t. ex. gummi och gummi-varor, trävaror samt olika textilvaror, företrädesvis av jute eller andra vegetabiliska fibrer eller av silke. Inget av de i-länder som har lagt fram erbjudanden i den tropiska gruppen har emellertid begränsat sig till det rent tropiska varuområdet. Tullsänkningarna varierar mellan olika länder. Sålunda erbjuder de nordiska länderna i samtliga fall tullfrihet (med undantag av kaffe i Finlands erbjudande). En stor del av erbjudandena från USA, Canada, Schweiz och Australien avser också tullfrihet. De tre nordiska länderna har liksom flera andra länder lämnat sina erbjudanden utan krav på motprestationer från u-ländernas sida. Från EG:s sida har uppgivits att man inte väntar sig någon strikt reciprocitet i den tropiska gruppen men man förbehåller sig rätten att senare i förhandlingsomgången i lämpliga sammanhang begära sådana medgivanden från u-länderna som inte strider mot den individuella utvecklingssituationen samt de finansiella och handelsmässiga behoven. Även Japan väntar sig vissa bidrag från u-ländernas sida. USA intar i denna fråga en särställning genom att dess erbjudanden har gjorts avhängiga av medgivanden från länder som kommer att få en väsentlig fördel av erbjudandena.

2.2 Föredraganden

Liksom under föregående multilaterala handelsförhandling inom det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) särbehandlas tropiska produkter även i nu pågående förhandlingsomgång. Ett stort antal länder, främst u-länder har inom ramen för den procedur som har fastställts i GATT riktat önskemål till industriländerna angående tullättnader och avveckling av vissa s. k. icke tariffära handelshinder samt avskaffande av varuskatter av olika slag. De önskemål som har riktats mot Sverige innefattar förutom rent tropiska råvaror som kaffe, även vissa bearbetningar eller beredningar av sådana råvaror. Många önskemål avser dock varor som inte kan anses utgöra tropiska produkter, t. ex. gummidäck, lädervaror, textil- och konfektionsvaror, skor samt vissa kemiska produkter.

Kommerskollegium har, efter hörande av berörda myndigheter och organisationer, avgett yttrande över de framförda önskemålen. I yttrandet, som behandlar medgivanden endast avseende tullar, föreslås att kvarvarande tullar på orostat och rostat kaffe om 20 resp. 25 öre för kilogram och på vissa bearbetade tropiska produkter avskaffas. Härutöver förordas att ytterligare ett antal varor görs tullfria inom ramen för det svenska preferenssystemet för u-landsprodukter. Några av dessa varor har ingen anknytning till arbetet i den tropiska gruppen.

För egen del finner jag, liksom bl. a. kommerskollegium, att medgivanden inom ramen för de särskilda förhandlingarna i den tropiska gruppen i GATT i allt väsentligt bör avse tropiska produkter och varor som har framställts genom en begränsad bearbetning av sådana produkter. I likhet med vad som sker i andra industriländer bör medgivanden lämnas endast på tullområdet och inte på mervärdeskatte- och punktskatteområdena. Jag föreslår, i likhet med vad kommerskollegium m. fl. har förordat, att nu utgående tullar slopas på kaffe, kakaomassa, beredd eller konserverad ananas, saft av passionsfrukt, mango och guava, garn av jute eller andra bastfibrer, bind- och segelgarn, tågvirke och linor av jute samt icke begagnade säckar av jute. De varor för vilka jag här föreslår tullfrihet har upptagits i ett inom finansdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i tulltaxan (1971: 920, ändrad senast 1975: 1182). Jag föreslår vidare att det svenska tullpreferenssystemet till förmån för u-länderna utvidgas med ytterligare några varor. Förteckning över dessa varor bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga. Svenska skyddsintressen är endast i ringa mån berörda av de föreslagna tullmedgivandena, vilka leder till ett bortfall av tullintäkter om ca 23 milj. kr. per år. Av detta belopp svarar kaffe och kaffeprodukter för drygt 22 milj. kr.

Endast ett fåtal industriländer har avskaffat alla tullar inom det tropiska varuområdet. Om förslagen genomförs blir alla tropiska varor

tullfria vid import till Sverige. Av den totala importen från alla u-länder tillsamman tagna blir 90 % tullfri. Importen från de minst utvecklade länderna blir tullfri till 99 %. Av u-landsimporten är det i huvudsak endast vissa jordbruks- och livsmedelsprodukter och varor inom beklädnadsområdet som fortfarande blir tullbelagda.

De föreslagna tullättnaderna bör genomföras den 1 januari 1977.

3 Ytterligare preferensberättigade utvecklingsländer

3.1 Förslag och yttrande

Det svenska preferenssystemet, som trädde i kraft den 1 januari 1972, innebär tullfrihet vid import från u-länderna av flertalet industriella hel- och halvfabrikat och vissa livsmedel. Liksom i praktiskt taget alla i-länder har undantag gjorts för varor som är särskilt utsatta för lågpriskonkurrens, t. ex. kläder, handskar och skor. De svenska preferenserna avser länderna i den s. k. 77-gruppen, som vid tiden för ikraftträdandet av systemet innefattade 90 utomeuropeiska länder samt Jugoslavien och Cypern. Preferensberättigade är vidare Israel, Cuba, Mongoliska Folkrepubliken, Västra Samoa, Demokratiska Folkrepubliken Korea, Socialistiska Republiken Vietnam samt vissa utomeuropeiska områden som står under preferensgivande länders överhöghet, bl. a. Hongkong, och länder för vilka i-länder ansvarar. Dessutom medges Malta och i särskild ordning Bulgarien och Rumänien tullpreferenser.

Sedan det svenska preferenssystemet trädde i kraft har 77-gruppen fått nya medlemmar. Bland dessa återfinns Cuba samt de nu självständiga länderna Bahamas, Bahrain, Qatar och Förenade Arabemiraten, vilka tidigare har varit preferensberättigade i Sverige i egenskap av områden, för vilkas utrikesförbindelser annat industriland (Storbritannien) har svarat. Även Bhutan och Oman, som redan är preferensberättigade i Sverige, tillhör numera 77-gruppen.

Angola, Guinea-Bissau, Kap Verde, Moçambique, São Tomé och Príncipe, Nauru samt Tonga som ingår i u-landskretsen är inte preferensberättigade liksom inte heller det portugisiska området Macao. EG, USA, Schweiz, Österrike och Australien medger dessa länder och Macao rätt till preferenser. Guinea-Bissau, Tonga och Macao har ansökt om preferensbehandling i Sverige.

Yttrande i frågan har avgetts av kommerskollegium efter samråd med generaltullstyrelsen. Remissinstanserna har härvid inte haft något att invända mot att det svenska preferenssystemet utvidgas till att omfatta även ovannämnda länder och Macao.

Importen från berörda länder och Macao är relativt obetydlig. Av en sammanlagd import år 1975 till ett värde av 49 milj. kr. var drygt

hälften tullbelagd. Den tullbelagda importen bestod till övervägande delen av kläder vilka inte är preferensberättigade vid import till Sverige samt av kaffe. Den import som skulle bli preferensberättigad om de berörda länderna och Macao inkluderades i preferenssystemet uppgår till ett värde av ca 0,7 milj. kr. per år (beräknat med utgångspunkt i 1975 års import).

3.2 Föredraganden

De svenska tullpreferenserna för u-länderna, som trädde i kraft den 1 januari 1972, innebär tullfrihet för flertalet industriella hel- och halvfabrikat och för vissa livsmedel. Preferenserna avser ett stort antal länder och områden. Sedan ikraftträdandet har nya länder bildats. Guinea-Bissau, Tonga och Macao har ansökt om preferenser i Sverige. Dessa förhållanden aktualiserar frågan om Sverige nu bör utvidga systemet med tullpreferenser till vissa ytterligare länder och områden.

I likhet med kommerskollegium och generaltullstyrelsen föreslår jag att Angola, Guinea-Bissau, Kap Verde, Moçambique, São Tomé och Príncipe, Nauru, Tonga och Macao inkluderas bland de preferensberättigade länderna och områdena i det svenska systemet med tullpreferenser till förmån för u-länderna.

Möjlighet för de nämnda länderna och Macao att få tullpreferenser bör gälla från den 1 januari 1977.

4 Utjämningskatt

4.1 Förslag och yttranden

Enligt lagen (1960: 258) om utjämningskatt på vissa varor (ändrad senast 1976: 418) utgår skatt för choklad- och konfektyrvaror (med vissa undantag), biscuits och wafers samt för öl av typ B (mellanöl) och starköl när varorna tillverkas yrkesmässigt för försäljning eller införs till landet.

Utgjämningskatten på choklad- och konfektyrvaror samt biscuits och wafers infördes år 1960 i syfte att täcka kostnaderna för den interna prisutjämning för vissa livsmedelsprodukter som då infördes. Genom prisutjämnningen ges de inhemska producenterna tillgång till råvaror för sin tillverkning till världsmarknadspris utan hinder av den högre prisnivån i Sverige som är en följd av jordbruksregleringen. Prisutjämnningen avser råvarorna socker, glykos, fettvaror, mjöl, havregryn, ägg och äggalbumin samt mjölk. Utjämningskatten utgick från början med 50 öre, höjdes den 1 juli 1966 till 60 öre, sänktes den 1 april 1973 till 50 öre, den 1 januari 1974 till 40 öre, den 1 juli 1974 till 25 öre samt höjdes

åter den 1 juni 1975 till 40 öre och den 1 juli 1976 till 60 öre för kilogram. Ändringarna berodde på utvecklingen av kostnaderna för utjämningsbidragen.

För mellanöl och starköl infördes utjämningskatt den 1 januari 1967 om 3 resp. 4 öre för liter. För malt infördes samtidigt intern råvaruprisutjämning av samma typ som tillämpades inom bl. a. choklad- och konfektyrområdet. Utjämningskatten för mellanöl och starköl höjdes den 1 januari 1970 till 5 resp. 6 öre för liter och sänktes den 1 april 1973 till 4 resp. 5 öre för liter samt var suspenderad under åren 1974 och 1975. Även dessa åtgärder hängde samman med ändringar i kostnaderna för prisutjämnningen.

Prisutjämnningen omfattar även senap, såser, soppor, frukostflingor och fiskkonserver. För dessa varor uttas emellertid inte någon utjämningskatt. Dessutom förekommer extern prisutjämning i form av rörliga avgifter vid gränsen för ett antal livsmedelsindustriprodukter.

Skattskyldig tillverkare skall månadsvis avge deklaration till riksskatteverket om vissa leveranser av skattebelagda varor. I deklarationen yrkar tillverkaren samtidigt utjämningsbidrag för de råvaror som har använts vid tillverkningen och för vilka han är berättigad till bidrag. Jordbruksnämnden tillställer riksskatteverket och berörda skattskyldiga månadsvis i förväg uppgifter om de prisutjämningsbelopp som skall gälla för närmast följande månad. Jordbruksnämnden utbetalar sedermera till riksskatteverket vad som har tillgodoförts skattskyldiga i prisutjämningsbidrag.

Kostnaderna för råvaruprisutjämnningen utgår ur förslagsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Kostnaderna för innevarande budgetår har beräknats till 120 milj. kr.

Beräkningar som har gjorts inom jordbruksnämnden visar att kostnaderna för prisutjämnningen för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers har stigit som en följd av att världsmarknadspriserna på jordbruksråvaror har sjunkit. För att uppnå kostnadstäckning av bidragen krävs därför en höjning av utjämningskatten till uppemot en krona för kilogram. Kommerskollegium har föreslagit att skatten nu höjs för berörda varor till 90 öre för kilogram. Riksskatteverket har däremot inte ansett sig kunna förorda någon väsentlig höjning mot bakgrund av det labila världsmarknadsläget för jordbruksråvaror.

Riksskatteverket förordar på grundval av de beräkningar som har utförts inom jordbruksnämnden en höjning av utjämningskatten för mellanöl och starköl med 1 öre till 5 resp. 6 öre för liter. Kommerskollegium föreslår att prisutjämnningssystemet för mellanöl och starköl slopas eftersom importen av mellanöl har minskat kraftigt under senare tid. En justering av utjämningskatten kan dock anstå tills mellanölet avskaffas den 1 juli 1977. Även riksskatteverket ifrågasätter om prisutjämnningen i kombination med utjämningskatt bör bibehållas.

4.2 Föredraganden

Den nu gällande ordningen för intern råvaruprisutjämning på vissa livsmedelsprodukter infördes vid EFTA:s upprättande och hänger samman med det förhållandet att tullarna på en rad manufakturade livsmedel har avvecklats, medan skyddet för råvarorna inom ramen för jordbruksregleringen kvarstår. Genom prisutjämnningen undanröjs den särskilda kostnadsbelastning på grund av jordbruksregleringen, som annars kunde missgynna svenska producenter i konkurrens med utländska företag. Producenterna kompenseras genom kostnadsbidrag för skillnaden mellan den svenska prisnivån och världsmarknadspriserna. För finansieringen av bidragen uttas en särskild utjämningskatt som f. n. uppgår till 60 öre för kilogram för choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers samt 4 och 5 öre för liter för mellanöl resp. starköl.

Jag anser i likhet med kommerskollegium och jordbruksnämnden att utjämningskatten på choklad- och konfektyrvaror, biscuits och wafers nu bör höjas, eftersom kostnaderna för prisutjämnningen inte kan täckas genom den nu gällande skattesatsen om 60 öre för kilogram. Med utgångspunkt i de världsmarknadspriser och de kostnader för prisutjämnningen som man nu kan förutse anser jag att en skattesats om 90 öre är motiverad. Jag förordar således att utjämningskatten på dessa varor fr. o. m. den 1 januari 1977 tas ut med 90 öre för kilogram. Däremot finner jag det i likhet med kommerskollegium inte nödvändigt att nu ändra utjämningskatten på maltdrycker. Jag torde få anledning att återkomma till frågan om prisutjämnning på mellanöl och starköl i samband med den lagreglering som kommer att vidtas i anledning av riksdagens principbeslut i våras om att mellanölet inte får säljas efter den 30 juni 1977 (SkU 1975/76: 64, rskr 1975/76: 384).

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i tulltaxan (1971: 920),
2. lag om ändring i lagen (1960: 258) om utjämningskatt på vissa varor,

dels att

3. bemyndiga regeringen att förordna om tullfrihet för ytterligare varor från utvecklingsländerna enligt vad jag har förordat i det föregående,

4. godkänna att ytterligare ett antal utvecklingsländer får möjlighet till preferensbehandling enligt vad jag har förordat i det föregående.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga

Tillägg till förteckning över preferensberättigade varor hänförliga till 1—24 kap. tulltaxan (1971: 920)

Tulltaxenr	Varuslag
06.01 A. 2. b.	Lökar, stamknölar, rotknölar och rhizomer, i vila eller under tillväxt, inkommande utan jord, blommor eller blomknoppar <i>med undantag av gladiolus och liljekonvalje</i>
06.02 C. och ur D.	Körsbärs-, plommon-, päron- och äppelträd
ur 06.03 A. 3.	Ginst
ur 17.04	Fondantmassor, mandelmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat, i bulk
ur 18.06	Choklad och andra livsmedelsberedningar innehållande kakao <i>med undantag av</i> ¹ blockchoklad, chokladkakor, konfekt och andra sötsaker av choklad eller överdragna med choklad, för direkt konsumtion
19.02 A.	Produkter av till nr 11.05 hänförligt mjöl av potatis
19.07	Matbröd, skeppsskorpor och andra enklare bakverk utan tillsats av socker, honung, ägg, fett, ost eller frukt
ur 19.08	Bakverk, ej hänförliga till nr 19.07, även innehållande kakao (oavsett mängden) <i>med undantag av</i> ¹ biscuits och wafers
ur 20.01	Köksväxter <i>med undantag av</i> gurkor, rödbetor, oliver ¹ och kapris ¹ , beredda eller konserverade med ättika eller ättiksyra, även med tillsats av socker, salt, kryddor eller senap
ur 20.07 B. 2.	Saft av ananas, sockrad
ur 21.07 A.	Icke alkoholhaltiga beredningar för framställning av drycker; glass, glasspulver, glasspasta (glassmassa) och puddingpulver

¹ Tidigare preferensberättigade varor.

